

Tholen maakte dit schilderij vanaf de bovenverdieping van hotel-café Van Diepen. Toen het afwas, liet hij het zien aan de toenmalige havenmeester Sijmen Veerman (Dekker) die de opmerking maakte "die toppen bennen te kort", doelende op de masttoppen van de kwakken. Bij een aantal schepen heeft Tholen toen de masttoppen met een penseelstreek verlengd, wat op het schilderij nog duidelijk te zien is.

SCHOON SCHIP

door Jaap Mol

Hendrik Schilder (De Rampoort) was schipper van de VD 30 en deze botter viel onder de categorie kleine kwakken. Van dit soort zijn er een 10-tal geweest en ik zal er hier een aantal van noemen. Om te beginnen de oude VD 119, de VD 134, de VD 137, de VD 157 en de VD 68 en zeker nog een aantal meer waar ik nu niet op kan komen. Deze bidders zijn misschien 10 tot 20 cm kleiner geweest dan de gangbare maat en dat was heel duidelijk te zien.

Kijkt u bijvoorbeeld maar eens naar het schilderij van de schilder Tholen dat hij van de Noorderhaven van Volendam heeft gemaakt: in de eerste laag van zeven liggen er al zo drie. Onder de schippers werd zo'n botter "Zuidwalkwakkie" genoemd omdat zij minder diep lagen en daardoor dicht bij de Zuidwallangs konden vissen.

Hendrik was getrouwd met Aaltje Plooyer en uit dit huwelijk is een kind geboren, een zoon. Hij kreeg de naam Jan en werd Jan van de Rampoort genoemd. Ik weet niet zeker of

hij wel eens als knecht bij zijn vader heeft gevaren, maar ik weet wel dat Jan als schipper op de VD 30 voer. Jan was 18 jaar en kwam te varen als knecht bij Albert Tol VD 125, een van de mooiste Gooier kwakken die ik heb gekend.

Albert Tol was een van die autoritaire schippers die men in het Volendam van toen kende, maar ook overal langs de kust heeft gehad.

Ik weet bijvoorbeeld dat er in Harderwijk schippers zijn geweest van wie de knecht zaterdag nadat het werk aan boord aan kant was eerst nog thuis bij de schipper allerhande klusjes moest doen alvorens naar huis mocht gaan.

Ik bedoel hiermee dat Albert Tol nou juist niet dié schipper is geweest; er waren er dus meerderen. Maar goed, deze schippers dan gingen zaterdag als de vis van boord was en de botter op de plaats rust lag naar huis om zich op te knappen.

En zo kwamen zij dan later opgeknapt en wel weer terug aan boord om te zien of de knecht alles naar hun zin aan kant had gemaakt.

Was het niet naar de schipper zijn zin dan kregen deze mensen nog een flinke schrobbering toe na een week van dag en nacht in de weer te zijn geweest.

Ja, en dat heeft hij mij zelf eens verteld, was geen visserman, hij had een hekel aan varen en dat is misschien wel de oorzaak geweest dat hij de volgende stunt in die tijd van toen durfde uit te halen.

Zaterdagmorgen: de botter VD 125 lag op de plaats rust aan het Noorderhavenhoofd en Albert Tol ging naar huis om zich op te knappen.

Jan maakte de kuil schoon, zette hem te drogen in de mast en ging toen de botter schoonmaken. Toen Jan daar klaar mee was ging hij op het achterhuisje zitten, rookte een sigaret en maakte een praatje met de mensen bij wie zij aan boord lagen. Maar toen kwam Albert Tol opgeknappt en wel weer terug aan boord voor de inspectie en liep meteen de botter in het rond en daar viel niets opaan te merken. Maar toch, Jan had een fout gemaakt want het smerige water in het achterroos was er nog niet uitgepompt en daar zette Albert toen een flinke hoge rug over op. Eerst had Jan dat water er uit moeten pompen en dan pas had hij een sigaret mogen gaan roken, dat was nu eenmaal de stelling van Albert Tol en daar had Jan zich aan te houden, punt uit. Maar beste lezers wat een waanzin van zo'n schipper om de tijdsduur van één sigaret roken werd een complete oorlog ontketend. Als deze man 5 minuten later aan boord was gekomen en Jan was dan bezig geweest met pompen dan was er niets aan de hand geweest en dat probeerde hij toen aan die schipper z'n verstand te brengen, maar die luisterde niet. Toen het Jan te gortig werd zei hij: "Van mij kun je naar de g.v.d. . . . lopen weetje dat".

Maar deze uitlating sloeg bij Albert in als de bliksem (denkt u dat maar eens in, in die tijd zo rond 1922) en hij zei: "Ik ga meteen naar je vader en zal hem dit eens gaan vertellen". "Je moet maar doen watje niet laten kan", was het antwoord van Jan. En zo ging Albert toen meteen naar de vader van Jan om dit voorval zo breed mogelijk uit de doeken te doen.

Hendrik Schilder (Rampoort) is volgens mij een man geweest die zijn tijd vooruit was, want hij zei tegen Albert: "Als je met jongens uitgaat kom je met jongens thuis. Als je daar rekening mee houdt heb je geen last met ze. Bovendien als jij nu vandaag een kwartier later aan boord was gekomen was alles aan kant geweest, nu heb je je eigenlijk om niets druk gemaakt". Maar die mening was Albert Tol beslist niet toegegaan, want

hij zei: "Als je hem niet kunt opvoeden dan zal ik het doen" en met die woorden ging hij toen weg. Hendrik riep hem nog na: "Gebruik je verstand, het zijn jongens".

Zondagavond 10 over half 12: de vissers waren meestal tegen die tijd aan boord om de boel zeilklaar te maken, voer de eerste botter die nacht de haven uit. Het duurde niet zo lang of de andere bidders voeren toen, in de veronderstelling dat het bijna 12 uur was, ook uit.

Hendrik, (de Rampoort) stapte om 10 voor 12 op de laag waar zijn botter de VD 30 in lag afgemeerd, maar hij kwam meteen al aan de weet dat de VD 30 al naar zee was. Meteen ging hij weer terug aan de wal en gelijk ging er een lichtje bij hem branden. Intussen zat Albert Tol aan boord te wachten op zijn knecht, maar Jan van de Rampoort kwam niet opdagen, daarom zou hij eens gaan informeren bij Jan thuis wat of er aan de hand was. En zo liep hij toen de haven langs en zag iemand staan en dat was Rampoort zelf.

Hij zag Albert al van verre aankomen en nam daarom meteen het woord en hij zei: "Nou Albert wat heb ikje gezegd hier staan we nu, ik zonder botter en jij zonder knecht. Dat heb je nou van jongens te verwachten als wij ons verstand niet gebruiken".

Nu kunt u eigenlijk al weten wat er was gebeurd, want die botter die om 10 over half twaalf uitvoer was de VD 30 geweest. Jan was daar aan boord gegaan en zei tegen de knecht van zijn vader, wat natuurlijk niet waar was: "Vader gaat niet mee deze week en nu gaan wij met de VD 30 naar zee en laten we dan nu meteen maar gaan varen, dan zijn we voor de grote drukte de haven uit". En zo gezegd zo gedaan. Albert Tol is een andere knecht moeten gaan zoeken en vader Hendrik is sinds dien aan de wal gebleven. Jan bewees hier mee dat hij toch een zoon van Tromp en de Ruiters is geweest, ondanks dat hij niet graag op zee was. In 1936 dacht ikis de VD 30 verkocht aan de gebroeders Steur, Jan en Jaap. zonen van Bruin van Jan van Ant en die hebben de VD 30 af gevaren. Jan is in overheidsdienst gegaan bij het Rijk tot zijn dood in 1971.

VBB/CdB.